

Főszerkesztő és ideiglenes felelős szerkesztő: **Dr. Olosz Lajos**
Lapnagyonos a **CORVEN**
Lankiad: 3. P.

DÉLI HIRLAP

A timistorontali törvényték bej. sz. 83. (Dos. No. 934/1938)
Alapította: **Dr. VUCHETICH ENDRÉ**
és **Dr. VARNAY ELEMÉR**

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népközösség lapja

Az olaszországi események megítélésében a külföldi sajtó egyelőre tartózkodást tanusít és inkább az egyes távirati irodák jelentéseinek ismertetésére szorítkozik. A legfeljebb az elmúlt huszonnégy órában a német távirati iroda luganói jelentése volt, mely szerint Olaszországban úgy tudják, hogy III. Viktor Emánuel király és császár lemondott fia, a Piemonti herceg, Umberto javára. Ezt a hírt a DNB fenntartással közölte, a Stefani olasz hírügynökség pedig pénteken délben még cáfolta.

Olaszország

Olaszország nyugati partvidékének több pontján angolszász csapatok szálltak partra. Nápoly körzetében az angolszászok több hídfőt létesítettek. Partraszálltak Nápolytól délre, a Salernói-öbölben is, továbbá — mint a legújabb jelentések közlik — Genova vidékén is. **A német csapatok több helyen felvették az érintkezést az angolszász erőkkel.** Ez alkalommal avatkozott be első ízben az olasz szárazföldön folyó harcokba az 5. amerikai hadsereg.

Az olasz-német határt — mint a Rador jelenti Berlinből — tegnap az utasforgalom számára, **újabb intézkedésig lezárják.** Olaszország és Németország között a táviró és távbeszélő összeköttetés is megszakadt, — jelentik Bernből. Egy másik svájci jelentés szerint Dél-Franciaországból több olasz egység svájci területre lépett. Ezeket lefegyverezték és gyűjtőtáborba vitték. Svájc és Olaszország között a távbeszélő-forgalom szintén szünetel, a drótnélküli táviró-összeköttetés azonban zavartalan. **Dél-Franciaországban** egyébként — mint Berlinből jelentik — az olasz csapatok lefegyverzése folyamatban van. Belgrádi német hírforrás azt közli, hogy a szerb fővárosban állomásozó olasz egységeket már a szerdáról csütörtökre virradó éjszaka lefegyverezték a németek. Hasonlóképp járnak el a németek a **Balkán** egyéb helyein is.

A német lapok is hírt adtak arról, hogy Cunningham brit tengernagy, a földközi-tengeri szövetséges hajóhad főparancsnoka felszólította az olasz hajóhadat és kereskedelmi flottát, fusson be szövetséges vagy semleges kikötőkbe. Hasonló utasítást adott Wilson tábornok, a középkeleti szövetséges erők főparancsnoka a fekete-tengeri olasz flottának is, utasítván ezeket az egységeket, hogy orosz kikötőbe fussanak, vagy ha nincs elég üzemanyaguk, semleges kikötőben vessenek horgonyt. **Az olasz flotta több helyen e felhívás értelmében járt el.** Berlinből jelentik, hogy Szardínia és Korzika között német bombavejő kötélekek felállítását elsüllyesztették egy nagy olasz csatahajót és egy cirkálót, melyek a La Spezia kikötőjéből elmenekült olasz hadihajó-rajhoz tartoztak és a szövetségesek utasítására a német hajóforgalmat támadták. **Az olasz hadihajó-kötélekek ellen még tart a harc,** — mondják Berlinben. A német távirati iroda athéni jelentése szerint a partraszi görög kikötőben állomásozó olasz flotta csütörtökön éjszaka menekülést kísérelt meg, német zuhanó-bombázó kötelékek azonban visszatérésre kényszerítették az olasz hajókat. Csak egy torpedó-naszádnak sikerült elhagynia a kikötőt.

Horvátország

Balkáni viszonyokban az olasz fegyverletétel érdekes fejleménye a horvát haderő beavatkozása: **a horvát csapatok**

A német csapatok az olasz félsziget több pontján felvették a harcot a partraszálló erőkkel

Teljes erővel folyik a harc a Salernói-öböl partvidékén — Német repülőek elsüllyesztettek egy olasz csatahajót és egy cirkálót

Ismeretlen repülőek támadták Rómát

Németország és Olaszország között lezárták a határt — Megválasztották a bolgár kormányzó-tanácsot

Német rajtaütés a Spitzbergákon

Pavelics parancsára benyomultak Dalmáciába. A Rador hírügynökség ismerteti Pavelics horvát államfő kiáltványát, mely a többi között hangoztatja, hogy „a független horvát állam feltámadásának órájában az álnok szövetséges oly határt erőszakolt ki, mely az adriai horvát tengerpartot kivágta a horvát állam testéből. Két és fél éven keresztül guzsbakötőt lélekkel és akarattal viselte a horvát nép ezt a megalázást.” A kiáltvány utal arra, hogy „szerdán este Hitler Adolf, a német birodalom nagy vezére közölte, hogy **elismeri a független horvát állam azon határát, amely magában foglalja az elidegenített adriai horvát földet is.**”

Berlin

Berlinből jelenti a Rador, hogy front-harcosokból és munkásokból olasz nemzeti fasiszta kormány alakult. A fasiszta kormány kiáltványt intézett az olasz néphez, a hadsereghez, valamint a Németországban és Európában más országokban dolgozó olasz munkásokhoz. A fasiszta kormány tagjainak névsorát még nem közölték, ilyformán megerősítéssel szorult a hír is, mely szerint **Farinacci** a fasiszta kormány elnöke.

Berlinben az olaszországi események háttérbe szorították most a keleti harci események iránti érdeklődést. A német lapok vezető helyen részletesen foglalkoznak az itáliai helyzettel és a német ellen-intézkedésekkel. Megállapítják, hogy a német ellen-intézkedéseket tervezettség és gyorsaság jellemezte, melynek eredményeképp Közép- és Felső-Olaszországban sikerült a hadászati fontosságú pontokat és utakat német kézbe venni. A lapok rámutatnak arra, hogy olasz földön különösen harcedzett német csapatok telek tartózkodnak.

Az angolszász — szovjet viszony

Az olasz fegyverletétellel foglalkozó török hírmagyarázatok — mint Ankarából jelentik — különösen annak a ténynek jelentőségét domborítják ki, hogy Itália ügyében a nyugati angolszász szövetségesek Moszkvával való egyetértésben jártak el. Maga a fegyverletétel nem lepte meg Törökországot, — mondják Ankarában — annak a körülménynek azonban nagy fontosságot tulajdonítanak, hogy a kapitulációt Anglia, az Egyesült Államok és a Szovjetunió kormányai közösen fogadták el. Ezzel bizonyossá vált, hogy a Kreml befolyáshoz

jut az európai ügyek ellenőrzésében és irányításában.

Az angolszász-szovjet viszonyról egyébként a Transkontinent Press berni tudósítója a többi között a következőket írja:

— Angol és amerikai részről ismételen nyomatékosan kijelentették, hogy nincsenek ellentétek köztük és a Szovjet között. Hull, az Egyesült Államok külügyi államtitkára, az egyik legutóbbi sajtóértekezleten hangsúlyozta, hogy az USA és Moszkva viszonya **összintén, szíves és barátságos.** A Reuter tudósítója Washingtonból a következőket táviratozza: Jól értesült körökben úgy hiszik, hogy azok a Szovjettel kapcsolatos nézeteltérések, amelyek most a közvélemény elé kerültek, sokkal jelentéktelenebbek, mintsem azt a felületen szemlélő véli. A Reuter hangsúlyozza ezután, — mindenestre előkelő fenntartással — hogy legalább is az alapvető katonai tervek tekintetében tökéletes az összhang.

Egy lisszaboni jelentés egyébként megerősíti azt a hírt, hogy Washingtonban a Szovjet képviselőinek részvételével olyan bizottság felállítását tervezik, amelynek feladata a földközi-tengeri hadműveletekkel kapcsolatos kérdések rendezése lesz. (—)

A politikai arcvonal

Luganoból jelenti a DNB.:

Eddig meg nem erősített hír szerint

III. Viktor Emánuel fia javára lemondott trónjáról

Lugano. (Rador). A német távirati iroda, a DNB. tudósítója jelenti: Olaszországból Svájcba érkezett értesülések nyomán az a hír terjedt el, hogy **III. Viktor Emánuel olasz király fia, Umberto trónörökös javára lemondott trónjáról.**

Híre jár annak is, hogy **Mária José** belga királyi hercegnő, az olasz trónörökös hitvese gyermekeivel együtt svájci területre érkezett.

Ezeket a híreket eddig meg erősítették meg, — jelenti a DNB. tudósítója.

Berlin. (Rador). A brit hírszolgálatnak azzal a jelentésével kapcsolatban, hogy az olasz király Umberto trónörökös javára lemondott, a Wilhelmstrassen — egy kérdésre — kijelentették, hogy a német birodalmi fővárosba nem érkezett jelentés arról a lemondásról, a Stefani olasz hírügynökség cáfolata ellenére azonban nem tartják lehetetlennek a lemondást. Berlini politikai körök véleménye szerint lehetséges, hogy az olasz király így kísérelje meg a Savoyai-ház számára a korona megmentését.

A német lapok ismertetik Mussolini elfogatásának drámai részleteit

Berlin. A berlini sajtó most bő részletességgel ismerteti Mussolini volt olasz miniszterelnök eltávolításának körülményeit. Mussolini letartóztatásának drámai részleteiről a német lapok a többi között ezeket írják:

AZ UTOLSÓ KIHALLGATÁS

III. VIKTOR EMÁNUEL KIRÁLYNÁL
Julius 25-én a Duce kihallgatáson jelent meg az uralkodónál és különleges felhatalmazásokat kért, hogy eljárhason a hadviselést szabotáló elemek el-

len. Szóval tette egyes tábornokok szökését, magasabb katonatiszteknek a legénységgel szemben tanúsított rossz bánásmódját és a szociális érzés hiányát, valamint a korrupciót.

A kihallgatás a királynak Rómán kívül fekvő kastélyában folyt le, ahová Mussolini testőrei kíséretében, gépkocsin érkezett. Teljes két órán keresztül fejtegette Mussolini azokat az okokat, amelyek a különleges felhatalmazás elnyerését szükségessé teszik számára.

Viktor Emánuel király nyugodtan, látszólag érdeklődéssel hallgatta végig. Mikor Mussolini előadása véget ért, a király hűvösen kijelentette:

— **A kért felhatalmazásokat nem adhatom meg, mert a miniszterelnök most már Badoglio tábornagy, és kérem, hogy álljon az ő rendelkezésére.**

Mussolinét meglepte ez a kijelentés és tiltakozott az önkényes eljárás ellen, mely az ország vezetésétől megfosztja. Kijelentette, hogy elég erősnek érzi magát arra, hogy ha kell, a korona és egyes tábornokok ellenére is a helyén maradjon és hazája érdekében dolgozzék. Azt is mondotta, hogy majd a néphez fordul és mondja, hogy a népközösség felhatalmazásokat.

A király föllépett és ezzel jelezte, hogy a kihallgatásnak vége van. Mussolini elhagyta a király dolgozószobáját és távozott a kastélyból.

HORDÁGYHOZ KÖTÖZVE, MENTŐAUTÓN VITTEK EL MUSSOLINIT A KIRÁLYI KASTÉLYBÓL

A közben az történt, hogy Badoglio tábornagy, akit a király már az olasz carabinieri főparancsnokává is kinevezett, megette a karhatalmi intézkedése-

ket Mussolini őrizetbevételére. Mikor Mussolini kilépett a királyi kastély kapuján, nem találta a bejáratnál hagyott gépkocsiját és testőrségét. Hangosan kiáltozott ezek után, mire egyszerre megjelent a vörös kereszt egy mentőautója és néhány carabinieri-val egy ezredes.

Az ezredes Mussolini elé lépett és jelentkezett:

— Eccellenza, az a parancsom, hogy bnt letartóztassam.

Mussolini tiltakozott. Azonban a tilta-

Badoglio megindokolja elhatározását

Róma. (Stefani). Badoglio tábornagy, olasz miniszterelnök a berlini, bucsuresti, szófiai, tókiói, budapesti, zág-rábi és helsinki olasz diplomáciai képviseltekhez táviratot intézett és megtagyta, hogy a táviratot mutassák be az illető országok kormányainak. Ebben a táviratban kijelenti, hogy amikor a fasiszta rendszer bukása után átvette a kormányt, azt azzal a szándékkal tette, hogy Olaszország tovább folytatja az ellenség ellen a harcot a végső győzelemig. Remélté, elkerültek azt, hogy az ellenség az olasz szárazföldre tegye a lábát. Amikor azonban az ellenség Calabriában partraszállt, belátta, hogy Olaszországnak nincs többé ereje ellenállni a túlerőben lévő angolszászokkal szemben. Olaszország ipara megbénult, közlekedése megakadt és ezzel a Németországból jövő szállítás is jelentősen csökkent. Olaszországnak nem volt egyetlen pontja sem, amelyet az ellenség ne tudott volna támadni. Olaszország gyarmati birodalmát elvesztette, legszebb városai romokban hevernek és az ellenség Olaszország földjén állt. Ezek az okok kényszerítették arra, hogy a további hiábavaló áldozatok helyett fegyverszünetet kérjen. Amikor Olaszország vezetését átvette, azzal a szándékkal tette, hogy megtartja a szövetségi hűséget, az eszmények és a körülmények azonban azt lehetetlenné tették számára. Nem vállalhatta tovább a felelősséget Olaszország pusztulásáért és nem is lehet köve-

kozás nem használt, mert az ezredes inté-sére a carabinieri megragadták, a legdurvább módon bánták vele, beerősza-kolták a mentőjárműbe és ott egy hordá-gyhoz költözték. A következő pillanat-ban az autó az elrabolt Mussolinivel el-száguldott. Mussolinét egy carabinieri-laktanyába vitték, ahol azonban csak rö-vid ideig tartották. Szigorú őrizet alatt titokban egy magános szigetre szállították és ma is ott tartják fogságban.

telni egy néptől, hogy teljesen elvérez-zék, — hangoztatta Badoglio távirata.

LEZARTAK A NÉMET-OLASZ HATÁRT

Berlin. (Rador). Hivatalosan közlik, hogy a német—olasz határt az utasforgalom számára további intéz-kedésig lezárták. Ennek megfelelően az utelvelek láttamozását további in-tézkedésig nem engedélyezik.

BADOGLIO RÓMAN KIVÜL TARTÓZKODIK

Róma. (Stefani). Badoglio tábor-nagy jelenleg csapatszemetlét tart. Ez a

Cyrrill herceg, Filoff miniszterelnök és Misoff hadügyminiszter a bolgár kormányzótanácsban

Szófia. A bolgár távirati iroda je-lenti: Csütörtökön délután megjörtént a bolgár kormányzótanács megválasztása. Először a többségi párt-hoz tartozó képvise-lők ültek össze, hogy megejték a jelölést. A tanácskozás délután öt óra-kor kezdődött és azon elsőnek Cyrrill herceget, az elhunyt király fivérét, vá-lasztották meg. Második tagnak Fil-off miniszterelnök és külügyminisz-ter került a tanácsba. A kormányzótá-nács harmadik tagjának megválasztása már körülményesebb volt, mert több név került forgalomba. A szavazatok meg-oszlottak és a szavazás; többször meg kellett megismételni. Végül Misoff Nicola tábornok, hadügyminiszter kap-ta meg a legtöbb szavazatot.

körülmény szükségessé teszi számára, hogy Rómán kívül tartózkodjék.

MOSZKVA MAGATARTÁSA

Moszkva. (Ep.) A szovjet főváros-ban csütörtökön csak rövidesen foglal-koztak Olaszország fegyverletételével. A lapok meglepődtek azzal, hogy az angol hírszolgálat rövid tudósítását kö-zölték. Hivatalos szovjet helyek csü-törtökön az olaszországi eseményekről még nem nyilatkoztak.

MIÉRT UTAZOTT GALEAZZI AMERIKÁBA?

Róma. (DNB). A Popolo di Roma jelenti, hogy Galeazzi vatikáni külön kiküldöttnek nemcsak az a fejadata, hogy Roosevelt elnöknek a pápa külön üzenetét elvívge, hanem az is, hogy különböző okmányokat vigyen az Egyesült Államokba. Ezek az ok-mányok 5 böröndben vannak elcsomagolva. Azonkívül értékeket is visz magával, amelveket a Vatikán biztos helyen akar elhelyezni. A lap azt is megírja, hogy a pápának szeptember 4-én Roosevelt elnökkel folytatott 50 perces telefonbeszélgetése után hiv-ták össze a bíborosok tanácsát. Ezt megelőzőleg Maelione államtitkár jött a Szentszéki nézőkődi diploma-tát fogadott.

kát, akinek házát az egyik bomba elta-lálta, a romok nem temették maguk alá és élete sértetlen maradt.

Olasz egységek lefegyverzése Romániában

Bucuresti. A német távirati iro-da, a DNB, a következőket közli: „A Badoglio-kormány árulása következté-ben szükségessé vált intézkedéseket a Romániában állomásozó olasz katonai egységek ellen a román és német csapa-tok szeptember 9-én mindenütt simán végrehajtották.”

HEVES ÁGYUZÁST HALLOTTAK RÓMÁBAN

Róma. (Rador). Pénteken reggel 6 órá-tól kezdve — mintegy 1 órán keresztül — Róma lakossága a város déli része felől heves ágyuzást hallott.

Ismeretlen nemzetiségű repülőek pénteken éjszaka bombákat dobáltak Rómára

Róma. (Rador). Csütörtökön pént-ekre virradó éjszaka 10 órakor Rómá-ban légi riadó volt. Ismeretlen nemzeti-ségű repülőgépek néhány bombát dobtak a városra.

Róma. (Rador). A péntekre virradó éjszaka Rómában elrendelt légi riadó-lal kapcsolatosan a következő részletek közlik: Az ismeretlen nemzetiségű repülőgépekről ledobott egyik bomba a San Lorenzo negyedben eltalált és meg-rongált egy munkásházat. A robbaná-snak a poigári lakosság körében néhány áldozata volt. Egy másik bomba meg-rongálta a „Aqua Marcia” vízműveket. Egy másik bomba robbanása következté-ben két kisebb ház összeomlott, itt is voltak áldozatok. Más bombák a többi között a Madonna del Riposo helysére hullottak, ezek azonban nem robbantak fel. E bombákat megvizsgálják, hogy megállapítsák a bombavető: nemzeti-séget.

PÉNTEKEN DÉLBEŒ ISMET LÉGIPIADÓ VOLT RÓMÁBAN

Róma. A Stefani olasz hírgyűjűkség rendkívüli híradása arról számol be, hogy Rómában pénteken déleben 13 óra 15 perckor légi riadót rendeltek el.

Az olasz nemzeti fasiszta kormány parancsa a hadsereghez

Berlin. (Rador). A német távirati iroda jelenti az olasz határról: Az olasz fasiszta kormány a következő parancsot intézte a hadsereghez:

Olasz hadsereg tisztjei és katonái: Olaszország ellensége, az angolok és ame-rikaiak, az áruló Badoglio beleegyezésé-vel azt kéri, hogy fogjatok fegyvert a szövetséges németek ellen. E ténnyel Olaszország és az olasz hadsereg becsü-lését szemnyeznétek be. A fasiszta kor-mány átvette a hatalmat.

Badoglio parancsa egyetlen olasz tisz-tet és katonát sem kötelez. Utasítatok vissza minden árulást. Maradjatok hűvek hazátokhoz. Az olasz nemzeti fasiszta kormány meggyőződése, hogy egyetlen olyan becsületét-z ragaszkodó olasz tiszt és katona sem akad, aki le ne tenné fegyverét s ne térne vissza inkább hazá-jába, mint hogy az olasz hadsereg be-csületét besározza azzal, hogy Olasz-ország ellenségeinek és büntársainak szol-gálatába áll.

Mindenütt, ahol lehetséges, egyesül-jetek a német egységekkel, alakítsatok önkéntes kötelékeket, amelyek a magva lesz az újjászervezett olasz hadseregnek. S ekkor, a szövetséges németekkel való szoros bajtársalásban, ugyanolyan fel-tételek mellett fogtok harcolni és meg-mutatjátok a támadóknak s az egész világnak, hogy az olasz katonát vitézség-ben senki sem mulja felül. Ilyen formán újból a győzelem biztonságával nézhetek a jövő elé, s nem történik majd meg, hogy Róma ezeréves történelmének szé-gyennel teljes vége legyen.

Mindenütt, ahol vagytok, gondolatok arra, hogy a világ rátek tekint azért, hogy lássa, hűségesek maradtok-e Olasz-országhoz. Alávaló árulással csak azt éritek el, hogy az ellenség kinevelt titeket — fejeződik be a fasiszta nemzeti kor-mány parancsa.

Jelentéseink a harcterekről

Meglepetésszerű német támadás a Spitzbergák ellen

Berlin. A német vezéri főhadiszál-lás legújabb jelentése szerint a keleti harctéren a Donec-medecében folyó csa-ta elkeseredett és váltakozó harcokban tovább tart.

Izjumtól délre és Charkov harci kör-terében a németek számos támadást visszverték, nagy páncélosvesztéseket okozva az ellenségnek.

A déli frontszakasz több szakaszán is, különösen Konotopnál, a Desna mellett, Chirovnál és Vjaszmától nyugatra az ellenség újlag támadott. Kemény har-cokban a németek mindenütt visszaver-ték a szovjet erőket. A szovjet csapatok tegnap 97 páncélost veszítettek.

Érit—északamerikai repülőkötelékek súlyos bombatámadásokat intéztek a megszállott nyugati területek több hely-sége ellen. Ezek miatt különösen Párizs és Boulogne lakosságának voltak érzé-keny vesztesége. A német légvédelmi erők 10 ellensége repülőgépet lőttek le.

Szeptember 9-ének éjszakáján német tengeri haderők és a haderőnek hajóra-tti csapatai a Spitzbergákön meglepe-tésszerűen támadták az ellenség támasz-pontjait és légi és tengeri hadműveletei-nek keresztülvitele szempontjából szük-séges és fontos borenzéseit. A hátrán keresztülvitt vállalkozás során a német hadihajók legyűrték az ellenséges part-védelmet és ezzel megteremtették a had-erő kötelékei számára a partraszállási lehetőséget.

Példás együttműködés során a sziget valamennyi hadifortosságát tejepték a borenzését, első sorban a szákra-árvírókat és meteorológiai állomásokat, köztük és átrakadó borenzéseket, a

villamos és vízi műveket, több épülfél-ben lévő szénbányát, valamint terjedel-mes színhalmokat és nagy tűzelő-anyag-mennyiséget, hatalmas löszér-és élelmiszerraktárakat a levegőbe rö-pítettek, elhamvasztottak vagy zsák-mányoltak. Az ellenség súlyos és véres veszteségeket szenvedett. Ezenkívül foglyokat is ejtettünk. Saját vesztesé-günk csekélyek. A kötelék visszatért támaszpontjára.

A Badoglio kormány árulása ellen hozott intézkedések a Balkánon, Észak-Olaszországban és Dél-Franciaország-ban csaknem mindenütt sikerrel jártak. Az ezeken a területeken lévő ojasz had-erő a fegyvert már letette, azaz a né-met csapatoknak átadta. Ott, ahol az olasz parancsnokok, Badoglio árulásá-ról előre értesítve utasítás szerint a né-met csapatok ellen harcot rendeztek el, és azt meg is kezdték, az ellenállást ére-lyesen és rövidesen megtörtük. Néhány helyen kisebb csapatokkal a harc még folyamatban van. Sok olasz kötelék a német csapatokhoz csatlakozott, hogy mint eddig az ellenség ellen tovább folytassa a harcot.

Német és román repülőik sikere a keleti arcvonal déli szakaszán

Berlin. (Rador). Német bomba-vető és közelharci repülőgép-kötejekek, valamint román repülőek a keleti arcvonal déji szakaszán mindkét féltől keményen védett állásokban szeptem-ber 8-án támadták a szovjet páncélos és gyalogsági alakujait.

Az ellenség gépköcsi-oszlopait a le-dobott bombák és gépfegyver-tűz szék-

Egy olasz flotta-köteléket, amely az ellenséghez akart átpártolni, a Földköz-tenger nyugati részében német harci és torpedóvető repülőgépek feltartóztatták. Elsüllyesztettek egy csatahajót, ezenkívül egy cirkálót és egy rombolót olyan súlyosan találtak el, hogy ezeket a hajókat is elveszetteknek kell tekin-teni.

Szeptember 9-én kora reggel a Saler-nói-öbölben grós angol és északamerikai csapatok szállóztak partra. Ezeket a né-met csapatok azonnal erőlyesen meg-támadták. A harc teljes erővel folyik. Ezeknek a partraszállott csapatoknak német harci és vadászkötelékek éjjel és nappal súlyos veszteségeket okoztak emberben, hadianyagban s hajóban. Az eddigi és még nem teljes jelentések sze-rint sok szállító hajót több mint 200.000 tonna tartalommal, számos hadhajót, továbbá nagyszámú partraszállási jár-művet jórészt megsemmisítő találat ért. Bombajáratát következtében azonnal el-süllyedt egy nehéz cirkáló, egy szállítóhajó 9000 tonnatartalommal és hat nagy partraszállási jármű.

FRASCATI BOMBÁZÁSA

Róma. (Stefani). Angolszász repü-lőgépek csütörtök reggel a Róma köze-lében fekvő Frascati városát, amelyről tudták, hogy ott van az ojaszországi német légi erők főparancsnoksága. Csodával határos, hogy Kesselring tá-bornokot, a német légi erő parancsno-

Az értelmiség feladata

A nép a nemzet gyökere. Ebből következik, hogy a gyökér ápolása, a nemzet elsőrendű kötelessége. Társadalmunk minden rétegére kivétel nélkül az evangélium szavai alkalmazhatók: „Mind nyáján vétekelték és szülőködnék az Isten dicsősége nélkül. Mindnyájan elhajlottak, egyetemben haszontalanokká lettek, nincs aki jót cselekedjék, hiszen csak egy is”. Alsóbb és magasabb fokú társadalmi osztályainkat egyaránt a bűn, önzés, irigység, kapzsiság, telhetetlenség, szeretetlenség, igazságtalanság büne jellemzi, itatja át. S ez a bűn mérhetetlen szenvedést okoz a népnek is éppen úgy, mint a közép- és felsőosztálynak.

Eppen ezért, a nemzet minden rétegének részt kell vennie a gyökér egészséghez munkájában, mert minden rétegnek srdéke a gyökér kifogásalan egészsége Csodálkozik az ember a felett, hogy társadalmunk nagy része milyen érzéketlen a nép iránt.

Itt emelkedik ki az értelmiség egy sajátos feladata. Az a bűnös és hazig fel fogás, mintha a nép az értelmiségért lenne, tarthatatlan. A társadalom minden osztályának rá kellett döbbernie arra az igazságra, hogy ma valamennyi osztály a nemzet érdekeinek a szolgája, s ezért valamennyi osztály egymás segítségére legyen. Az osztályok közt a versengésnek minden időben a nemzet adta meg az árát.

Az értelmiségnek a feladata: a neki juttatott jelentumok szerint előbbrevinni a nemzet érdekeit. Ez azonban nem egyértelmű, mint emittettük, a hivatalos becsülettel betöltésével. Mert az értelmiségnek és általában a közép- és felsőosztálynak az a kötelessége, hogy — ha már igényt tart reá, — felsőbbrendűségeit igazolja is. Az értelmiség valóságban a nép tanító mestere. Az értelmiség a nép nevelője és orvosja. És erre a lehetőség a d va van, mert a nép sokban hallgat „az urakra”. Veszélytelen természetességgel különböznek tartja magánál és a példa ragad is.

Kérdem azonban: Vajon értelmiségünk elegendő tesz-e ennek a hivatásának? Vajon magasabb osztályaink valóban „magasabbak”-e erkölcs, hit, lelki nemesség szempontjából, mint a nép? Vajon értelmiségünk tagjai valóban „intelligens” ember módjára viselkednek-e a nép előtt, akikről érdemes a népek tanulnia? Vajon az értelmiség úgy viselkedik-e, hogy példájával kivézetli a népet. Vajon gondolkodnak-e értelmiségi férfiaink, ifjaink, leányaink arra, hogy tölük a népek csak jót szabad tanulnia, különben önmagát hazudolja meg. A műveltség nem vasalt nadrágban és manikűrözött körmökben áll, hanem belső magatartásban, jellemben.

Elegendő tesz-e értelmiségünk ennek a feladatának? Valóban nevelője és orvosja, jó példamutatója a népek? Menynyi salak omlik a „magasabb” osztályokból a nép közé. Testét, lelkét métegyez salak. Erkölcsi telenség, ledérség ép úgy, mint könnyűvérűség, üresség garnadával. Hogy festene társadalmunk példáját? Szerencse, hogy a hagyomány ereje megakadályozza, ha nem is teljesen. Mert a Szentházi Eletek, a mozilik, a rádió utcai dalai eléggé megmólyozták népiünket eddig is. Erteiket felhígtították, belőlük kiábrándították, az őr osztály bűneivel elárasztották.

Egészséges gyökereket! De ehhez egészséges talaj is környezet is szükséges. Esméljen rá értelmiségünk arra, hogy őrifási felelősség nehezedik reá. És álasszon magából a nép felé valódi műveltséget, lelki nemességet, keresztény hitet, hogy ezzel a nép is különb, egészségesebb, emelkedettebb szellemű lehessen!

Kiss Béla

ISKOLÁINK SZÍNE ELŐTT

A „diákok püspökének” főgimnáziuma

Nagy József cikksorozata

Alba Iulia-Gyulafehérvár, augusztus hó. Nyárvége van és éveleje. A nyár végét abból érzem, hogy talán utolsó, de annál forróbb nyári sugarait nyilazza reám a nap. Az év eleje abból látszik, hogy itt, a Mailáth-gimnázium folyosóján is együtt vannak a gyerekek és a szülők, s aggódva várják, vajjon a „pótfelvetélim” felveszik-e a család reményességét, a fiút, míg mások a pótvizsga eredményét várják izgatottan.

Mailáth püspök arca,

mintha annak örülne, amit az igazgató vallomásaiban éppen arról mond el, hogy milyen módon őrzi meg az a gimnázium azt az örökséget, melyet, talán elsősorban diákjairól és diákjainak élő, nagy püspöke hagyott reá.

— Az iskola történetének kezdete — indúl a beszélgetésünk — a messzi múlt homályában rejtőzik. A püspökség mellett alakult káptalan gondoskodott a papnevelésről, s az ehhez szükséges tudnivalókat közvetítette az ugynevezett káptalani iskola, amely akkor nagyjában a mai középiskola feladatkörét vállalta. Ez az iskola a reformáció teljes térfoglalása után a tizenhatodik század közepén megszünt, úgyhogy a mai intézet alapítása az 1579. évre tehető, amikor Báthory István erdélyi fejedelem, lengyel király intézkedésére a jezsuiták telepednek le itt. Később Krisztof fejedelem nevelteti velük fiát, a később az országból annyiszor „kibolondozó” Zsigmondot több más főúri fiúval együtt. Ez az „udvari iskola” később

A katolikus szellemű nevelés

volt a cél alapításától kezdve napjainkig. Ennek a célnak megfelelően és megvalósításáért gyakorlatilag rendkívül sokat fáradozott Mailáth püspök, aki ittléte idejének igen nagy részét fordította az iskolával, illetve az ifjúsággal való foglalkozásra. A „diákok püspöke”, ahogy őt X. Pius pápa nevezte, állandó érintkezésben volt a tanulók százaival. Nemcsak gyóntatta őket ittléte idején, de nagy részükkel sűrű levelezést is folytatott a vakáció alatt. Az intézetből való távozásuk után is számon tartott sokat közülük, hogy egészséges testi-lelki ifju nemzedék biztosítsa. Ezt a programot hirdette a szószékről, a Státus elnöki székéből, ezt a programot sürgette az ifjúság nevelői előtt. Ezt a programot vallja magának ma is ez az intézet, amely Mailáth püspök nevével visel.

— Ennek a programnak a szellemé-

a jó kereszténység titka: imitatio Christi

Ugyanez a súlyos program nehezedik mindazokra, akik a Mailáth püspök intézetét vezetik és szolgálják. Szüvedélyes, kimeríthetetlenül türelmes, szinte anyai szeretet a gyermek iránt, abban a mélységes hitben, hogy a gyermekek lélek szolgálata Istennek legjobban tetsző szolgálat, életfeladat. Ennek a hivatásnak méltó teljesítésében a legcélravezetőbb szolgálata a Mailáth püspök bizonyosságtétele szerint is, a jó példaadás.

Az igazgatói irodában is olyan a hangulat, mint talán a főhadiszállásokon lehet a nagy ütközet közeledtekor. Bujáki Domokos igazgató azonban az évkezdésben ebben az izgalomban is megőrzi nyugalmát, amellyel már annyi esztendő óta vezeti a „diákok püspöke” intézetét, vállalja annak ezerféle gondját, hordozza ezerarcu terheit. Irásztala fölött reánk mosolyog

egyre jobban jezsuita rendszerű középiskolává lesz, míg ennek a folyamatnak véget nem vet az 1588-i megyesi országgyűlés, amely a jezsuitákat kitiltja Erdélyországból. Az iskola XVII. századi életéről igen hiányosak az adataink; amikor Erdély a Habsburg-uralom alá kerül, a jezsuiták újra visszajöhetnek, átveszik az iskola irányítását, de a rend eltörlése után világi papok tanítanak iskolánkban 1848-ig. A forradalom idején az intézet épületei leégnek és a tanítás öt évig szünetel. Intézetünknek soha sem volt olyan autonómia a tanulmányi rendet illetően, mint például a protestáns iskolának; előbb a Ratio Educationis, majd a Norma Regia, később az újabb és újabb kormányintézkedéseknek megfelelően alakította tananyagát.

— Nem szabad azonban azt gondolnunk, — hangsúlyozza az igazgató, — hogy az önkormányzat híján nem lett volna meg az iskolának szellemi egyénisége!

ben szeretnék munkálkodni — mondja a mely meggyőződés hangján az igazgató. — Intézetünk ezért különösen nagy gondot fordít a vallásos lelkület kifejtésére és az ezen alapuló nevelést éppen olyan fontos feladatának tekint, mint az ismeretek közlését. Ennek a programnak munkálását megkönnyíti az a körülmény, hogy a tanulók kilencven százaléka bennlakó, továbbá, hogy a beirt tanulók közül 197 katolikus vallású volt az elmúlt iskolai évben is. Ezek bennlakók, úgyhogy ez a körülmény is még inkább lehetővé teszi az egységes szellemű és fokozott nevelői munkát.

— Arra a feltett kérdésre tehát, hogy mivel őrzi meg intézetünk Mailáth püspök szellemét, röviden azt feleletem: Valakinek a szellemét őrzeni csak egy módon lehetséges: ha abba a szellembe magunk is átszellemlünk! Mint teológus, bizonyára jobban tudja, hogy

Ime, az egyetlen lehetőség Mailáth püspök szellemének megőrzésére s annak elérésére, hogy az intézet tanulói megérdemeljék a „Mailáth püspök fia” büszke elnevezést.

— Honnan rekrutálódnak ezek a diákok? — kérdelem.

— Ezek a „Mailáth-fiúk” bizony Erdély egész területéről rekrutálódnak. Legtöbben jöttek Hunedoara-Hunyad megyéből, szám szerint 51-en. Arad me-

TIZENKILENCFEDIK KÖZLEMÉNY

gyéből 28. Timis-Temesből 25, Turda-Torda-aranyos megyéből 24, Tarnava-Mica-Kisküküllőből 20. (Eszembe jut itt „Bojtor Márton egy hold földje” és gondolatban megkeresem azt a kicsi tíur-tíri magyar nebulót, aki ennek az egy holdnak áldásából, valóban Isten áldásából teheti fel fejére

a világoskék diáksapkái

és itt is megszorítom Gáspár plébános barátom kezét, akinek íge-magvetését Isten így megáldotta!) Alba-Alsófehérből 36 fiu jár be, ezek közül mindössze 18 a helybeli. Elmondom még, hogy az 1942—43. iskolai év tanulói között 16 református, 3 unitárius és két evangélikus vallású volt.

— A mi intézetünknek is egyik legnagyobb kérdése a tanár-kérdés — válaszolja feltett kérdésemre az igazgató. — Az eltávozott tanárok helyébe óradókat kell alkalmaznunk, ami az órarend összeállításában sokszor igen nagy nehézséget okoz, tekintettel arra, hogy ezek az óradók saját intézeteikben is nagyon el vannak foglalva. A másik nagy kérdésünk az egyre növekvő létszámú tanulóereg internatusi elhelyezése, miután eredetileg csak száz férőhely volt bennlakásban és a folyó iskolai évben 200 tanulóknak kell helyet biztosítanunk.

Indulóban még a jövő tervekről érdeklődöm.

— Ma — mondja az igazgató, miközben kikísér — Számunkra, nevelőkre a feladat minden időben ugyanaz marad: a katolikus életfelfogás beleplántálása a lelkekbe, ami azt jelenti, hogy az emberek minden fajkülönbségen felül

egyenlő értékű és jogu testvérek

s hogy a felebaráti szeretet isteni parancsának teljesítése nélkül nem lehet rend, béke, sem az egyesek, sem a nemzetek életében. Ennél a rendező elvnel — hitünk és a történelem utolsó két évezredének tanúsága szerint — célravezetőbb nevelési elvet emberi elme ki nem találhat. Minden prgram-változásom, iskolareformom keresztül ez a tudat a legmegnyugtatóbb reánk nézve, ha a jövőnkre gondolunk.

Ahogy becsukódik mögöttem a Mailáth-gimnázium kapuja és átmegyek a rövid sétányon, látom, hogy éppen gépkocsí indul a püspöki udvarból. Nagy Jenő barátom, egykori iskolai padtársam ül benne. Melléje ülök. Sajnálja, hogy éppen most kell elutaznia, amikor amnyit beszélgethetnénk együtt. De a kötelezettség szólítja. Mint a római katolikus Státus iskolai előadója éppen Ánud-Enyedre indul, hogy a katolikus és református iskola-kérdésekről tanácskozzék a református egyház vezetőivel. Néhány mondatot válthatok csak vele, aztán bucsuzunk.

Melyükünk sejtette akkor kettőnk közül ott az iskolapadban, hogy sorsunk örökre idekötöz: az iskolapadhoz, az iskolához és az iskolák színe előtti életünk legszebb emberi szolgálatban teljesedik majd ki: az ifjúság gondját fogjuk hordozni akármilyen öreg diákok leszünk is, örök padtársak maradunk az életiskola padjában is...

FORUM-MOZI, ARAD

Távbeszélő 24-10
Főhadások 3, 5, 7 és 9-kor.

Ma bemutató! Az utóbbi évek legnagyobb képműve

A San Gottardo-i képmű

Mariella Lotti, Osvaldo Valenti, Germana Paolieri, Leonardo Cortese

Ősz elején

Elmul, a pikasztó forrás s több mint alószin, hogy ezidén nem is tér többé vissza. Egyre rövidebbek a napok és egyre hosszabbak az éjszakák. A sötétség hívós takarója fedi be a távozó nyarat éjszaka és lassan-lassan kibontakozik az ének annyiszor megénekelte időszak, az ősz. Edesbús lankadság van a levegőben. Valami enyhe bánattal keveredik ennek a gyönyörű évszaknak minden öröme. A jék, a növények még elevenen zöldelnek, de lám-lám, itt-ott egy-egy levél, lombon már ott van az elmulás első lehelle. Közéig a vén asszonyok nyara, mikor ezer és ezer ezüst szál lebeg a légben és csakhamar elkövetkezik az az idő, a mikor utolsó, legszebb ruhájában mutatkozik a nőpényszer. Mily csodálatosak ilyenkor az erdők, megannyi színváltozással, az enyhe sárgászöldtől a mély rozsdavörös árnyalatokig. Csodálatos rieszta a levegő, mint az azur, oly kék az égbolt, kiszélesedik a látóhatár, határozottan rajzolódik ki szemünk előtt a síkon a messi falvak és városok. Lassan-lassan véget ér a beakarítás is, már csak a kukoricatörés, a répaszedés esedékes, és minden öröme öröme: a szüret. Gondolataim mostan mulatozva járnak csekély gazdasága körül és apámnak, — énekelte valaha a költő szüret idején.

— A Solagra-társaság olajosmaggyűjtési joga. (București). Az ipariügyi, kereskedelmi és bányaiügyi államtitkárság a hivatalos lapban megjelent határozata felhatalmazza és egyben kötelezi a Solagra-társaságot, hogy az idei napraforgó és szójabab mennyiséget a termelőktől közvetlenül vagy megbízottai útján összegyűjtse. (Rador).

— Tárgyalások kezdete az aradi szabotázsbírószékhelyén. Az aradi törvényszék mellett működő szabotázsbírószék szeptember 15-től hétfőn és szerdán délután 4 órától, szombaton pedig délelőtt tartja a tárgyalásokat.

— Híres bolgár hegedűművész halála. (Szófia). Cibulka Iván hírneves bolgár hegedűművész meghalt. Cibulka igazgatója volt a bolgár zeneakadémiának és alapítója a szófiai filharmonikai zenekarnak.

— Gabonátárolók és raktárak bejelentése. Timișoara-Temesvár város gazdasági hivatala közleményt adott ki, amely szerint a katonai és polgári ellátási államtitkárság rendelkezése értelmében a gabonátárolók és raktárak tulajdonosainak vagy bérlelőinek 3 napon belül a megyei prefektúráknak nyilatkozatot kell adniuk. A nyilatkozatban a raktártulajdonosának vagy bérlelőjének nevét, pontos lakhelyét, valamint a pontos címet kell megadni, amely alatt a raktár található. Be kell jelenteni a raktár befogadó képességét, 10.000 kilogrammos vagon-tételekben kifejezve. Meg kell jelölni végül a gabonátároló vagy raktár jelenlegi rendeltetését, vagy ha nem használatjék, milyen okból van használaton kívül. A bejelentés elmulasztását büntetik.

Kisebb tanya

azonnal bérbeadó

3 hold szántóföld, kőépülettel és istállóval. Cim: Timișoara a. l., Neculcea-utca 42.

— Adományok. A fratellai-ujkisdolai napközi gyermekotthon vezetősége köszönetet mond az intézmény számára juttatott következő adományokért: özvegy Fodor Józsefné spenót és saláta, Pintár Viktor 1 kiló édesség, Czabór Ildikó spenót és saláta, N. N. 3 kiló dara és 5 kiló borsó, Unterwegerné burgonya. Zöldi Istvánné paradicsom, Müller Györgyné saláta, Horker N. 16 darab tojás, Hajdu Iluska gyermekjátékok, N. N. 1 kiló édesség és cukorka, P. J.-né 6 üveg paradicsom, Süßmanné saláta és hagyma.

Szept. 12, vasárnap
R. k.: Mária neve
Protest.: Guidó
Ortod.: Antonóm

Árkapelte: 5 ó. 32 p.
Árnapy: 18 ó. 20 p.
1 nappal hossza:
12 óra és 47 perc

A Déli Hírlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timișoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Piata Brătianu 2. Telefon: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 23-10.

Előfizetési ár a lap házhoz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.

Aradon előfizetések, hirdetések és felszólamlások Reclama hirdető-irodában, Metianu-utca 6. Telefon: 17-11.

— A tengerészeti államtitkár kitérítése. (București). A hivatalos lapban megjelent királyi kézirat, az uralkodó Sova Dimitrie tábornok, tengerészeti államtitkárnak a „Virtutea Maritima” érdemrend első, második és harmadik osztályu jelvényeit adományozta. (Rador).

— Belefulladt a kutba. Az Arad mellett lévő Sag-Németség közelében Schoibert Rozália 62 éves crucei-temeskeresztési asszony vízmerítés közben beleszállt a kutba és mire észrevették a szerencsétlen nő már halott volt.

— Jövedelmzőnek találta a mézszaromesterséget. A csendőrség megállapította, hogy Ardelean Coriolan seeceantorontársasági lakos foglalkozásszerűen vág borjut és birkát s a húst rendszeresen kiméri. A borjuhust 220, a birkahúst 200 lejért árusítja. Ardeleannak semmiféle iparengedélye nincsen. Kihallgatása során előadta, hogy a mézszaromesterséget jövedelmzőnek találta s ezért üzte. A timișoari-temesvári ügyészség gazdasági szabotázás címén indította meg ellene az eljárást.

— Mitrágya az aradmegyei gazdáknak. Az aradi mezőgazdasági szindikátus közli az érdekelt földművesekkel, hogy Odesszából 15 vagon mitrágtyát rendelt. Tekintettel azonban, hogy az érkezés ideje bizonytalan, a szindikátus nem vett fel előleget a gazdáktól és a vételár csak majd az átvételkor fizetendő.

Tanulók és diákok részére

mindennemű **iskolai cikkek** (tan., papír-, rajz-zetek, füzetek, jegyzékek, írószerek stb.) mérsékelt áron kaphatók.

DEPAG papír- és könyvkereskedés r. t. n. l. Timișoara-Temesvár, L. Brătianu tér.

— Tolvaj cirkuszi artistanó. (Saj. tud.). Deva-Dévan az elmúlt hetekben a különböző üzletekben több lopás fordult elő. Meseban Gheorghe rendőrkormányzó, aki a tolvajlások ügyében folytatta a nyomozást, letartóztatta a tettest Wuchinger Gizella cirkuszi artistanó személyében. Wuchinger Gizella vásárlás ürügye alatt járta az üzleteket, amelyekből fehérneműt, csipkét, selymet és más holmit lopott.

— Akasztást játszottak. (București). Rađu Olimpia 9 esztendő leány egyedül volt otthon szülőinek lakásán három nálánál kisebb fivérével. A kislány azt indítványozta, hogy akasztást játszanak. A konyhából kötelet hozott, annak egyik végére hurkot csinált, aztán fölállott egy székre és a kötel másik végét az ablakkerethez kötötte. A hurkot nyakára illesztette és azt mondta fivérének, hogy távolítsák el a széket a lába alól, de aztán hamarosan tegyék megint vissza. A fiúk szót fogadtak és látták, hogy nővériük arca eltorzul. Ettől annyira megijedtek, hogy jajveszékelve kiszaladtak a folyosóra. Szerencsére figyelmesek lettek a szomszédok és az utolsó pillanatban mentették meg a kislányt.

— Megkezdtek a cukor szétosztását. Timișoara-Temesvárott pénteken megkezdtek a szeptember hónapra szóló cukor szétosztást. Kristálycukor és porcukor kerül kiosztásra.

— Elítélt „fekete” cipőtalpgyárosok. Botos Gheorghe és felesége, a pancotai-pankotai volt Rotor-gyár tulajdonosai engedély nélkül cipőtalpbort készítettek üzemiükben és ezért rajtuk kívül bíróság elé kerültek Almașan Ioan és Dragoș Melania alkalmazottak is. A törvényszék annak idején az első két vádlottat egyenként másfél évi fogházra és négy hónapi munkatáborra, a második két vádlottat pedig egy-egy évi fogházra és egy-egy hónapi munkatáborra ítélte. Az utóbbi két személy büntetésének végrehajtását felfüggesztette a bíróság. Az ítélet mindannyian megfellebbezték, a tábla azonban elutasította azt. Így az ítélet jogerős. A bíróság kimondotta a büntjékként lefoglalt 103 kiló talpbőr elkobozását.

— A Chinezul-CAMT vasárnap Bocșa Montana-Boksánbányán játszik. A Chinezul-CAMT vasárnap reggel fél 8 órakor Bocșa Montana-Boksánbányára utazik, ahol a C. S. Bocșa-val játszik barátságos mérkőzést. A labdarúgó szakosztály vezetősége kéri a csapat Kovács, Wittrich, Germán, Lippay és Kozsán nevű játékosát, hogy a cipők átvétele végett szombaton délután 5 órakor a Banatul-pályán jelenjenek meg.

— Mozik műsora. Szeptember 11, szombat: Arad: Aro: „A Sam Gottardo-i kémő” (Mariella Lotti, Osvaldo Valenti, Germana Paolieri, Leonardo Cortese), Forum: „A féltékenység parazsa” (Erla Cantini, Frederico Benfer, Jan de Landa, Urania: „Hamlet és Ofélia” (Pat és Patachon). — Timișoara-Temesvár: Apollo: „A szív mindig fiatal” (Emil Jannings), Atlantik: „A sors” (Heinrich George, Gisela Uhlen), Capitol: „Sötét utak”, Corso: „A végzet sodrában” (Primo Carnera, Camillo Pilotto, Germana Paolieri), Thalia: „Aki veszít, nyer” (Umberto Melnati, Vivi Gioi). — Fratelia-Ujkisdol: Roxo: „G. P. U.” (Andrews Engelmann).

Egy déris perc

REMESE
— Ma láttam egy urat a korzón, tetőtől-talpig feketében, amelyet meztől, papuccsal a lábán és fityöré szett...
— Biztosan örült volt!
— Nem, csak kéményseprő.
Ő CSAK TUDJA
— Apu, ő, legyező ütöttem agyon. Három himet és két nőtényt.
— Honnan tudod, hogy melyik volt a him és melyik a nőtény?
— Három az asztalon ült és kettő a pükrön.

ARO-kert, Arad Távbeszélő 24-45

az a francia filmipar remek kiállítás a legújabb francia színészekkel. Fundakvili film. Mindenkinél látnia kell. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor a kertben. Vasárnap 11-20 kor matiné egyseges helyárrakkal.

Rádió

SZEPTEMBER 13, HÉTFŐ
BUCUREȘTI. 6.55 Hírek, reggeli zene. 12.45 Hírek. 13. Bajtársi óra. 13.50 Hírek németül. 14. Hírek. 14.15 Közlemények. 14.30 Sebesültek szórakoztató műsora. 15.30 Szórakoztató zene. 15.40 Katonák üzennek. 16.40 Hírek oroszul. 17. Zenekari játék énekkel. 18. Diákoké. 18.15 Részletek különböző operákból. 19. Hírek németül. 19.15 Táncczene. 19.40 Közlemények. 19.45 Hírek. 20. Rádiózenekar. 20.30 Előadás. 20.50 Csevegés. 22. Hírek, sport. 22.20 Szórakoztató zene.
BUDAPEST I. 6.25 Torna, zene, hírek, zene. 10. Hírek. 10.15 Szórakoztató zene. 11.15 Zenekar. 11.40 Előadás. 12.10 Zenekar. 12.40 Hírek. 14. Zenekar. 14.30 Hírek. 15. Szórakoztató zene. 15.30 Előadás. 15.50 Táncczene. 16.20 Hírek németül, románul, szlovákul, ruszinul szerbül, magyarul. 17. Cigányzene. 17.30 Versek. 17.50 Szólózene. 18.20 Athén. 18.40 Hanglemezek. 18.50 Hírek. 19. A mi vendégünk. 20.30 Egyfelvonásos. 21.05 Zenekar. 21.40 Hírek. 22.40 Hanglemezek. 23.45 Hírek.

Aradi kisemberek „pénzintézete”

Látogatás az „Önségely” hitelszövetkezetben, ahol napszámások, gyárigazgatók, munkásemberek, orvosok, cipészek, nyugdíjasok, földművesek stb. az üzlet-rész-tulajdonosok.

Arad. (A Déli Hírlap munkatársától). Sokan vagyunk Aradon tagjai, üzletrész-tulajdonosai ennek a magyar hitelszövetkezetnek, a nélkül, hogy tudnák tulajdonképpen mi is az az „Önségely”, hol van és hogyan működik. Erdekes látogatásnak ígérkezik tehát, ha elindulunk és megkeressük kisembereinket ezt a ma már nagy forgalmu „pénzintézetét”. Lássuk: kik, hogyan, milyen céllal és mit dolgoznak ott.

Az Harie Chendi-utca 11. számú ház udvarában a hitelszövetkezet ajtaját alig tudjuk kinyitni, mert sok ember szorong a kis helyiségben. Jól öltözött nők és férfiak, és kopott ruhás, egyszerű emberek, főleg szegény emberek.

Egy cipész áll az íróasztal előtt, munkáruháiban, foltos-piszkos kőnyelben. Elmondja, hallotta egyik kollégájától, hogy 500 lej lefizetése után pénzkölcsönt ad tagjainak az „Önségely”. Neki — mondja az értelmes mesterember — hála Istennek, nincsen szüksége kölcsönre, de hát mit lehet tudni mit hoz a jövő. Kollégája, aki már régen tagja a hitelszövetkezetnek anyagbeszerzésre nemrégiben nagyobb kölcsönt kapott.

Pénzcseggés

hallatszák az íróasztal fölül: cipészünk fizeti az üzletrész első részletét. Utána meztelbős fiatal asszony lép a tisztviselő elé. Ő a szomszédasszonyától hallotta ugyanazt, amit az előbb a cipész elmondott; kéri vegyék fel őt is a tagok sorába. Borkimérő pincében üvegmosogató. Hetenkint 20 lej tud törleszteni. Kölcsönre egyelőre szintén nincs szüksége. Az üzletrész első részletét kifizeti és boldogan indul kifelé az irradóbb. Most ő is tagja a „pénzintézetnek”. Ha valamilyen szüksége lenne kölcsönre, lesz hova fordulnia.

Idősebb nyugdíjas a következő. Szomorúan panaszkodik el, hogy néhány nappal ezelőtt amikor felvette nyugdíját, valaki kilopta zsebéből a pénzt. Most itt áll egy lej nélkül, pedig sok a fizetnivaló. Már régóta tagja a hitelszövetkezetnek és most egy havi nyugdíjteliményével egyenlő összeget kér kölcsön. Biztosított kölcsönt kér, ami azt jelenti, hogy biztosíték fejében lekötött nyugdíjnyelvet. Közik vele, hogy a kért összeget két nap múlva felveheti. Megelégedetten távozik.

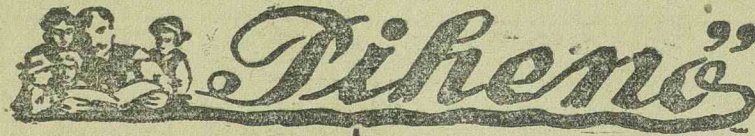
Az utána következő

kereskedőnek árubeszerzésre kelene pénz. Még nem tagja az Önségelynek, most óhajt beiratkozni. Két nap múlva ő is jöhet a pénzért, de a kiutalandó kölcsönből levonják majd a közelezi üzletrész árát. Így azután 60.000 lej helyett 59.500 lej kap. Ez táblázott kölcsön lesz bejegyzik a teletkönyvben.

Most ismét kölcsönkérő következnek, gyászruhás fiatal hölgy. Meghalt az édesanyja, nincs pénz a temetésre. Három ismerős által aláírt irást vesz elő, amelyben jömberei szavatolják, hogy a kölcsönt visszafizeti. Amikor megtudja, hogy másnap felveheti a kért összeget sirva fakad és hálaülködve köszöni az emberek jóségát, hogy a legnagyobb csapás idején — gitenek toltja ő is már évek óta üzletrész-tulajdonos, amikor belépett a tagok seregébe nem gondolta, hogy valamikor még szüksége lesz az Önségely támogatására.

És így tovább, egyetlen ember sem távozik meghallgatás nélkül. Aki pénzt kér — a becsületos ember —, megkapja. Lassan türelmi a helyiség és csak mi maradunk, a kiváncsiszkodók. Kérdéseinkre Gádó Jenő ügyvezető-igazgató felel. Megtudjuk, hogy

Szell Lajos dr. elnöklételei
1932-ben alakult meg kisembereink ez az áldásos intézménye és fejlődését főleg Szell Lajos dr. és Gádó Jenő önzetlen és odaadó munkásságának köszönheti. 12 évvel ezelőtt 331 hitelszövetkezeti tag volt azóta közel 3000 van. A 418.000 lejnyi üzletrészből pedig 2.600.000 lej! Ma az üzletrészek száma majdnem 6000. A hitelvezérek összege 1932-ben 1.168.000 lej volt, ma 6.916.000 lej. Szépen emelkedett a be-

ITÁLIA

Írta: KOSZTOLANYI DEZSŐ

1924. október.

Elsősorban azért utazom, mert az emberek nem ismernek s jobbnak képzelnek, vagy rosszabbnak, okosabbnak, vagy ostobábbnak, szegényebbnek, vagy gazdagabbnak, mint vagyok, szóval: másnak. Mindig ez a legnagyobb uti élményem. Ha belépek éjszaka egy vonatfülkébe, egyformán gondolhatnak lelkésznek, vagy kloroformos rablónak. A találgatás, kételkedés, bizonytalanság, mely mások képzeletében körülveszi már megszilárdult életemet s formát öltött egyéniséget, azt a káprázatot kelti bennem, hogy ami megtörtént, az meg nem történté is válhat s a lehetőségek végtelen gazdagságát tárja elém, mint gyermekkoromban. Minden elmulhat, minden újra kezdődhet. Utazni annyi, mint játszani, minden szerepet egyszerre.

X

Nem tudom, észrevették-e ezt mások is. Mi, ha jellei hívunk valakit, jobbközintet felemeljük s mutatóujjunkat magunk elé mozdítva, jelezzük, hogy az illető jöjjön hozzánk. De az olaszok nem így tesznek. Azok tenyerüket kifelé fordítják s mind az öt ujjukat lefelé rezgetetik, mint mikor mi valakit elküldünk. Multkor a tengerparton elvesztett a fiam uszóruhája. Egy szolga, aki megtalálta, már messziről intett nekem, természetesen a maga módján, hogy siessék oda. Erre én ellenkező irányba indultam el, aztán mikor hátra tekinttem és láttam, hogy még viharosabban integet, szaladni kezdtem abban a hitben, hogy erre felé tilos járni. Csinos kis bohózat volt. Később jöttem rá, hogy itt ez a rendszer, melyet művelletlenek és műveltek egyaránt elfogadnak. Hiába magyaráztam egyetemet végzett barátainknak, hogy észszerűtlenül cselekednek, ők sem értették meg az én gondolkodásomat, akár én az övéket. Náluk az elküldést a mutatóujj me-rev kitessékelése érzékelteti meg, melyet nálunk csak rossz színészekről látni a színpadon. Ezen a semmisségen eleinte kacagtam, aztán megdöbbentem. A görög ma is rázza a fejét, amikor igent mond, és bólint, mikor tagad, az indus ámulata jeléül csipőjére vereget s a tibetiti senki sem győzi meg arról, hogy a nyelv kiöltése nem a legudvariasabb és legnyújasabb köszöntés. Ismerhetjük egymás szavait, mégis idegenek maradunk mindörökké. A bábeli zűrzavar nem a nyelvben van, hanem a szemléletünkben, az agyvelőben.

X

Még a növények is hazájukat idézik. Ennek a banánpálmának a levele félig kigöngyöltet olyan, mint egy iratkeres, melyet az irnok magába tart. Amott pedig a datolyapálma levele busan és lassan leng, mint egy elefántfül.

Az egyik Egyiptomról, a másik Indiáról álmodik.

X

Firenzei koldussasszony az utcasarkon. Méltóságosan ül magas széken. gyöngyvel himzett szutykos és csattos fekete selyemruhában. Zuzmarás, renükivül dus haja, mely akkora, mint egy ünnepezt zongoraművészé, kakaóbarna homlokára csapzik. Arcéle éles és férfias. Ugy látszik, hogy egy középkori tragédiában játszik valami szerepet és nem merem megszólítani őt, mert nem tudom a végszót.

X

Ez a nápolyi utca csupa fény, csupa zaj, csupa szag, csupa iz, csupa él és göröngy. Megostromolja mind az öt érzékemet, döngeti az élet kapuit és én kitárom őket, kitárom, hogy magamba fogadjak, fölhábszoljak mindent. Nem akarom ezt soha többé elfelejteni. Itt mintha mindig nagymosás lenne. Fönn az égen végláthatatlan lepedők lobognak, emelek közé vont köteleken, fehér zászlói a nyomornak, hirdelve, hogy végkép megadják magukat, hajlandók békét kötni a gazdagokkal. Lem a hepehupás kövezeten egy paplankán beteg gyermek alszik. Mellette üstben főznek sok paradicsomot, sok tojással s olajban vörös paprikát. Villanylámpa ég sötét szobában a szentkép előtt. Tömjénszag, utána félméterre hűvös koromszag, utána félméterre áporodott dűnyeszszag, majd a csotoládé s a rothadtzöld sajt zsiros szaga. Egymás hegyén hátán egy kegyveseres bolt, egy pálinkamérés, egy órásiület, a feleselő óráival és egy sűrűraktár. Kereskedőseggé kaporog ásitva a talpbördombon. Vak fücska hegedül, rámereszve világtalan szemét. Kővér halkufár bárdal vágja a félmázsás tonhalat, mint nálunk a borjút szokás, fölszakítva a szépiahal hashártyáját és tenyerén mutatja, hogy lehet vele festeni. Varrónó gubbaszt az ablakmélyedésben s mögötte a zsufolt kamrában, mely egy hajó harmadosztályának látszik, egyesek újságot olvasnak, mások kiabálnak, egyesek ebédelnek, mások az ágyban alszanak, de ő nyugodtan dolgozik, a tüpárna felé hajtv a fíradt csontvázfejét, mintha azon szokott volna aludni is. Tengeri polypot eszem, mely olyan, mint a sárgabőrörszény és ize is nagyon hasonlít a sárgabőrörszény ízéhez. Angolkóros kislány visit és egy részeg banya, kinek két foga van és egy bandzsál, rám röhög, zavarba ejtő, előlegezve csodálkozásomat, mintha én lennék ő és ő lenne én. Mindez csak pár másodperc. Én pedig egy órája ténfergek itten. Micsoda kirakata, zsbivársára, végladása a hiába-való életnek. Szép-e ez vagy csunya, helyes-e vagy helytelen, nem tudom. Egyet érzek: élni, élni sokáig.

NEMET LAP A SZEPTEMBER 6-IKI AVROKUDULOKOL. (Berlin). A Deutsche Allgemeine Zeitung Antonescu ion tábornagy államvezetésének evfordulojaval kapcsolaban iron cikkeben megállapítja, hogy a történelemben ritkán fordul elő ilyen rövid idő alatt ilyen ragyogó sikerek érése, amint ez Antonescu tábornagy vette. Románia és a román nép utja jeleket vet — írja a német lap. Ez elsősorban Antonescu tábornagy érdeme, aki új ösztönzési adótt az országnak, visszavezetvén a nemzetet a Németországgal való hagyományos régi barátság útjára. A román hadsereg — folytatódik a cikk — jelentős erőt képvisel, amely távolhajtja az országtól az ellenséget. Románia gazdasági és pénzügyi helyzete kedvező. Ahhoz, hogy ez a helyzet lehetséges lett, a feltételeket Antonescu tábornagy teremtette meg — fejezi be cikkét a Deutsche Allgemeine Zeitung.

HERRIOT VOLT FRANCIA MINISZTERELNÖKÖT IDEGGYÖGYINTÉZETBE SZALLITOTTÁK. (Vichy). A Nemzetközi Sajtótudósító jelenti: Herriot volt francia miniszterelnököt súlyos idegösszeomlással egy Nancy melletti ideggógyintézetbe szállították. Edouard Herriot-t a német katonai hatóságok, mint ismeretes, néhány hónappal ezelőtt savoyai birtokára internálták, mert a szövetségsek tuaiszi bevonulásaikor érintkezést keresett a szakadár franciákkal és át akart szökni Afrikába. Beavatott helyről nyert értesülést szerint a Herriot-t őriző rendőr-főnöknek már néhány hete feltűnt, hogy a volt kormányelnök idegei felmondták a szolgálatot. Herriot ma hetvenegy éves.

MAGYAR-SZLOVAK GAZDASÁGI TÁRGYALÁSOK. (Pozsony). A magyar-szlovák kereskedelmi egyezmény csak 1944 február végén jár le, a szerződő felek azonban évközben is megvizsgálják a kereskedelempolitikai helyzetet. Az egyik tátrai fürdőhelyen e célból magyar kormánybizottság találkozik Szlovákia megbízottjaival. Mint szlovák részről megjegyzik, e megbeszélések eredményeképpen a két ország közötti kereskedelmi forgalom további emelkedését várják.

SZERGEJ METROPOLITA A SZOVIETUNIO PATRIÁRKÁJA. A brit hír-közvetítő szolgálat jelenti, hogy Szergej moszkvai metropolita megválasztották Moszkva és a Szovjetunio pátriárkájává. Az új pátriárkát vasárnap iktatják be ünnepélyesen hivatalába. (Stefani).

A HUSZ ÉVES TÖRÖK KÖZTÁRSASÁG HALAJA TISZTVISELŐI IRANT. (Ankara). A jövő hónapban ünnepli meg a török köztársaság fennállásának husz esztendősfördulóját. Ebből az alkalomból a kormány a köztisztviselőnek a köztársaság érdekében végzett munkáját azzal óhajtja elismerni, hogy minden állami hivatalnoknak egy hónapi fizetését, folyóit. A pénzügyminiszter erre a célra a nemzetgyűléstől 20 millió font hitelt kér. A kerületi és községi közigazgatási hivatalnokok szintén kapnak elismerésül egy hónapi fizetést.

létösszeg is, ma 3.331.000 lej tesz ki. Tavaly a nyereségből 3 százalék osztalékot kaptak a tagok.

Célunk, hogy rászoruló kisemberinket hosszulejárta kölcsönhöz juttassuk — mondja Gádó Jenő igazgató.

Tagjaink sorában

legtöbb a munkásember,

majd a kistisztviselők. kereskedők, napszámások, földművesek, nyugdíjasok következnek, de találhatók tagjaink között igen szép számban oklevelesek, gyárosok is. Tölként betétközlő és üzletrészekből gyűjtjük össze. Itt említem meg, hogy az utóbbi három esztendőben városunk magyarsága nagy megértéssel vett részt az üzletrész-gyűzésben, amit a havi 20 lejes vagy heti 10 lejes részletfizetéssel lehetővé tettünk szegénysorsu néptársaink számára is. Szükség esetén a Hantya szövetkezeti központunk is támogat és ez lehetővé teszi, hogy eddig még egyetlen kölcsönt-kérő tagunk

sem távozott el tőlünk üres kézzel.

A szövetkezeti eszme

terjesztésének érdekében az Önségely az aradi római katolikus főgimnázium, a katolikus tanonciskola és a katolikus elemi iskola növendékei között betétkönyvet osztott ki, hogy takarékos életmódra nevelje az ifjúságot. Az iskolaszövetkezetben érdekeket szerzett tanulók pénztalimat szoktak kapni a hitelszövetkezettől.

Távozóban vesszük észre, hogy az egyik helyiségben kölcsönkönyvtár működik. Ezt Szell Lajos dr. elnök kezdeményezésére létesítette az igazgatóság, kizárólag tagjai számára. A könyveket adományokból és vásárlásokból gyűjtötték össze. Így került egymás mellé az aradi Önségely hitelszövetkezetben a könyv és a pénz. Mindkettő ugyanannak a célnak a szolgálatában: hogy érezze népünk, vezetői gondoskodnak róla.

BABUCZAY GYÖRGY

Apróhirdetések

MÜVELT. németül beszélő nőt 6-éves fiú gyermek mellé azonnal alkalmazok. Arad, Mocioni-utca 40. (2098)

KORSZERŰ, villanogramofon lemezekkel, valamint külön lemezek, kitűnő állapotban, eladók. Arad, Crisan-utca 5. Brenner. (2109)

ELŐKELO háztartás vezetését vállalja művelt nő. Cimeket „Elsőrangú szakácsnő” jelígre Reclamához, Arad, Eminescu-u. 4. (2110)

KIADÓK butorozott utcai szobák fürdőszobával, Arad különböző helyein. Doctor-ügynökség, Arad, Alexandri-utca 5. (2111)

KIFUTÓFIJUT, napszámot felfogadok. Fick kelmefestő, Arad, Baritiu-utca 14. (2112)

LOSZÓR-matracok eladók Vörös paplanos, Arad, Eminescu-utca 12. (2113)

CORSO-mozi, Arad
TELEFON: 23-61

Ma 3, 5, 7 és 9 órákor.
ALIDA VALLI leg-zebb filmje
Bál a kastélyban
zene, tánc és humor
ALIDA VALLI legjobb filmje
Bál a kastélyban
pazar kiállítás
Délután 3 órákor ma 11 és 45 lejcs neyákkal.

VI. OSZTÁLYOS diáknevelő valahol oltcsón előkészített alsóbb osztályokból és német, francia órákat ad kezdők részére. Cim Reclamánál, Arad, Eminescu-u. 4. (2114)

DIVATOS átmeneti kabát középtermetű férfinek való, eladó. Arad, Carol-körút 18. szám, 4. ajtó. (2115)

HÖLGYFODRASZT (nő) alkalmazunk romanzálás céljából. Cimeket „Hölygfoctász” jelígre Reclamához, Arad, Eminescu-u. 4. (2116)

HÁDMENTES férfit vagy fiatalabb fiút alkalmaz Kuhl Mihály kelmefestő, Arad, Romul Velicui-utca 9. szám. (2117)

VASKALYHAK, sötétké, férfi átmeneti kabát, teljesen új ruha két nadrággal, 12-14 éves fiú részére, eladók. Arad, Mocioni-utca 19. (2118)

MIELŐTT kalapot vesz, vagy alakított, tekintse meg most érkezett, új őszi modelljeimet. Mérsékelt árak. Finom szalon-alakítás modellek után. Weinbergerné Donath Elza, kalap-üzlete, Arad, Mediantu-utca 15. (2119)

BEKÉRELI jó anyagokból, kitűnően szabott fűzőket és melltartókat készít Weinbergerné Donath Elza, Arad, Mediantu-utca 15, kalap- és fűzőüzlet. (2120)

BEJARONOT kis háztartáshoz alkalmazok, Arad, Fabricci-utca 17. (2121)

JÓKARBAN lévő gyerekkocsi eladó. Cim Reclamánál, Arad, Eminescu-u. 4. (2122)

ÜGYES kenő asszonyt (masszirozónőt) keresek Cim Reclamánál, Arad, Eminescu-u. 4. (2123)

10 LAKÁSOS bérház, 2- és 3-szobás lakásokkal, esslingeni redőnyökkel, nagy telekkel, száraz kapubejárattal, 5.000.000 lej. 9 lakásos, 2-szobás lakásokkal 4.500.000 lej. Pálmai, ingatlanforgalmi iroda, Arad Regele Ferdinand-körút 58.sz. (2124)

MOSLÉK eladó. Cim Arad, Fekete Bárányvendéglő. (2125)

SZAKSZOFONT vennék. Cimeket Reclamához, Arad, Eminescu-u. 4. (2126)

ELADÓ 2 ajtószámny 150x230. 80 cm. átmérőjű szíjtárcsa. álló fogas nagy vasúst, pékmérleg, Cim Reclamánál, Arad, Eminescu-utca 4. (2127)

CURSO-MOZI Eladások 3, 5, 7, 9-ór TELEFON: 38-95
REMEK FILM KERETEBEN: PRIMO CARNERA világbajnok
A végzet sodrában
CAMILLO PILOTO, GERMANA PAOLIERE — külön esemény

KÜLFÖLDI jobbnévű festők képeit megveszem. Cimeket: Aradon Reclamánál, Eminescu-u. 4. Timișoara-n a kiadói hivatalba kérék „Kép” jelígre. (2128)

FÉNYKÉPESZ-KISASSZONY állást keres, vagy retusálást otthonra vállal, esetleg kisegítene. Cimeket Reclamához, Arad, Eminescu-u. 4. (2129)

CASOIAI (kaszojai) turistaház szeptember, október hónapban üzemben. Teljes napi ellátás. lakással, 550 lei. Felvilágosítást nyújt Dr. Weil, Arad, Bratianu-u. 7. (2130)

MAGÁNOS, 50 év körüli nőt háztartás vezetésére keres Jucan-Eibenschütz hentes, Arad, Matei Corvin-utca 5. (2131)

SZABÓMUNKÁSOKAT és varrónőket kézimunkára alkalmaz Megyeri szabóság, Banatului-ut 6. (2132)

KÉT szekrény, egy ágy, éjjeliszekrény, mángorló és mély gyermek-kocsi eladó. Ugyanott gyermekágyat és sportkocsit vennének, Arad, Cicio Pop-utca 7. (2133)

ZENEKARI vadászkiált és kis dob eladó. Arad, Sava Raicu-utca 61. Székely. (2134)

50 ÉVES, keresztény, egyedülálló, hosszú szolgálato: igazoló bizonyítvánnyal bíró kifogástalan gazdaasszony házzelvezetőnek ajánlkozik. Vállalná egyedülálló, beteges ur vagy urnó gondozását, kisebb gazdaság és háztartás vezetését teljes hozzáértéssel. Cime: Pappné, Belfir, jud. Bihor. (4317)

80 KATASZTRALIS hold földbirtok, aradi határban gazdasági épületekkel, nagy gyümölcsösökkel bérbeadó esetleg feles művelésre kiadó. Közlebbit Frații Burza vaskereskedésben Aradon. (2135)

ELADÓ vasesztergpad. sima 2 m. 20 cm. csucsátv. Kovács, Arad, Luther-tér 3. (261)

MEGBIZÁSBÓL keresünk jó állapotban lévő pézsmahatbundát férfibélés céljaira. Star, Minda & Co., Arad, Eminescu-utca 14. (241)

A PANCOTAI FAIPAR R. T. Pancota, alkalmaz asztalost jó fizetéssel. (250)

Urania filmszínház Arad Kellem s hívős terem. Tel.: 12-3
Ma. Ha feledni akarja bubánát, jöjjön kacagni.
Felépíték a nevetés mesterei **PAI és PAIACHON**
HAMLET és OFELIA-ban

KORSZERŰ szalgafűrész beépített motorral sürgősen eladó. Kets Lajos, Moara țărănească, Mureșul. (258)

BORBÉLYSEGÉDET keresek azonnali belépésre. Fizetés 3.000 lej és teljes ellátás. Szabó Alexandru, frizer, Luduş, jud. Turda, Serpelui-utca. (4316)

NIKKELEZÉST és minden szakmai munkát vállalunk. Elsőrendű munka, jutányos árak. „Arta” műhely, Arad, Radnai ut 33. Matasarilor-u. 36. (253)

KERESEK 3-4 szobás, kényelmes, kertes magánházat megvételre, lehetőleg közel a központhoz Aradon. Cim Reclamánál, Eminescu-u. 4. (2136)

TÜKÖRGYAR ügyes üvegesizsolót keres. Ajánlatokat Maria Balea, Braşov, Str. Babeş 8, etaj címre üldjék. (4315)

HATSCHKEK-ÜGYNÖKSÉG. ARAD, Carol-körút 17. távbeszélő 16-95. 14000.000: 17 holdas szőlőbirtok, városközelben, hatszobás villával, melléképületekkel. — 5090.000: Hegyalja gőcpontjában ötholdas mintaszőlőgazdaság, épületekkel, felszereléssel, terméssel. — 4000.000: nyolcholdas jölkeltet. villamos megállónál, nagyépület, sok felszereléssel. — 3500.000: ötholdas szőlőbirtok, kastélyal. termés, felszereléssel. — 3000.000: Ghiorocion. jöfkévsű. — 2000.000 Paulisi háromholdas kisvillával. — 1250.000 négyfésél holdas borszőlő naposfékvesselel. épületek, felszerelés. — 700.000: siriai háromholdas, épület, felszereléssel. (267)

KIFUTÓI szolgálatra alkalmazunk kéréppárral rendelkező alkalmazottakat, Ugyanott román-magyar nyelvtudással tisztviselőnőt alkalmazunk. Doctor-Boyszolgálat, Arad, Alexandri-utca 5. szám. Délután 4-5 között. (2135)

ELADÓ egy szép vaskályha, Arad. Doamna Balasa-utca 198. (2139)

OKTÓBER 1-től vállalom ovodás gyermekeket egész, vagy félnapra. Klármanné, Timișoara. Domnita Balasa-u. 24. Alsó cseengő, reggel 8-10-ig. (7128)

FESTÉKKERESKEDES eladó. Felvilágosítást Timișoara IV., Bratianu-u. 18. sz. alatt, I. emeleten, az udvarban nyújtanak. (7199)

„FOTO GEORGESCU” Braşov. Victoria-ut 9, sürgősen keres kifogástalan reusórnőt. Jó fizetést és lakást ajánl föl. (4326)

JOB bejárónőt kisebb háztartásba keresnek Vad, Klein, Timișoara II., O. Iosif-u. 8. szám. (7198)

ELADÓ divatos besszarábai perzsabunda. Hismasters-pathefon. külön kaphatók opera-, művész- és tánclemezek. Külföldi, kereszthurok, rövid, fekete, jó állapotban levő zongora. Timișoara III., Mitropolitul Varlaam-u. 8. 3. csengő. (7182)

LÁTCSÓ, dominó, alacsony márványoszlop, értékes képek, női kosztüm eladó. Timișoara III., Mihai Viteazul-körút 15. Legfelső csengő. (7214)

BOGNARMESTERT keresnek nagyobb uradalomba. Fizetés megegyezés szerint. Írásbeli ajánlatokat „Bognár” jelígre a timișoara kiadóba kérék. (7113)

KOMOLY és megbízható női irodai segédmunkaerőt, aki románul is beszél, azonnal felfogadnak. Velina S. A. Papirnagykereskedés, Timișoara I., Diaconovici Loga-körút 34. Bemutatkozni 8-12 között. (7244)

JÓ lakásért a házmesteri teendőv. végzését vállalom. Timișoara II., Gheorghe Asachi-u. 7. (7230)

FIATAL mindenest, vagy bejárónőt, rendszerben levő iratokkal, két személyhez felfogadunk. Timișoara III., Mihai Viteazul-körút 15. Legfelső csengő. (7215)

FÜRDŐBERENDEZÉS. kitűnő állapotban levő, eladó. Timișoara III., Popa Anca-u. 5. (7248)

KORSZERŰ gyermekkocsi, redőnyös, krémszínű, valamint mély kocsi és sportkocsi eladók Györgynél. Timișoara II., Matasarilor-u. 36. (7130)

KIFOGÁSTALAN szakácsnő sütés-főzésben, alkalmi főzésekhez, vacsorákhoz, esetleg kisegítőnek ajánlkozik. Cime: Timișoara, III., Dr. P. Vasici-u. 20. (7132)

URINÓT vagy leányt keresek lakótársnőnek, esetleg teljes ellátással. Cim a timișoara kiadóban. (7227)

NYUGDÍJAS köztisztviselő, teljes munkakerében, irodai vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat „Nyugdíjas” jelígre a timișoara kiadóba kérék. (7225)

MINDENES csékedet keresek, rendszerben levő iratokkal. Cim: Timișoara II., Stefan cel Mare-u. 21. (7224)

VADÁSZKUTYÁT idomítottat keresek megvételre. Ajánlatokat pontos leírással kérék. Ormos, Timișoara II., Cantacuzino-utca 4. Távbeszélő 22-45. (7216)

EGY Saack-eke, 4-fejes, nehéz, Z. N. 12-es, eladó, vagy könnyű ekéért elcserélhető. Besenova-veche, Karaszov Mihály, 247. (7112)

KERESEK Diesel-motort, 15-25 HP. Moara Mészáros, Bethausen, Jud. Severin. (7322)

MEGBIZHATÓ mindenest, lehet bejáró is keres kis család. Jelentkezni d. u. 4-ig Timișoara III., Virgil Onitiu-u. 5/a, II. em. 11. ajtó. (7250)

NAGYMUNKAST, valamint kezimunkásokat, esetleg kézileányokat, a legjobb feltétellel felfogadnak „S. Parisien” férfinaszabóságba. Timișoara I., Ady-u. 2. (7249)

KORSZERŰ teleskop rádiót sürgősen keresek. Érdeklődni szivességből Ospataria Foris, Timișoara IV., Vacarescu-u. 26. (7246)

KERESEK azonnali belépésre idősebb szakácsnőt étterem részére. Wanson Mihai, hotel și restaurant „Cerbul de aur”, Bocsa-Montana, jud. Caraş. (7240)

HÁZAKAT házhelyeket, földeket Timișoara-n és környékén minden árfokozatban, nagy választékban megvételre ajánl „Informator”, tulajdonos Kaiser, Timișoara I., Eugen de Savoya-u. 1. Távbeszélő 27-57. (7238)

37-es, JÓ állapotban levő „Dermata”-bancanec eladó, Timișoara V., Capitan Dan-u. 12. Megtekinthető a délelőtti órákban. (726)

KIS ház, téglalapú, szoba, konyha, éjszaka-kamra, szép kert, dísznő-ól, szín, az Erzsébetvárosban, aszfalt-járda mellett 360.000 lejért eladó. Informator, tulajdonos Kaiser, Timișoara I., Eugen de Savoya-u. 1. Távbeszélő 27-82. (7237)

VARRÓNÖKET, elsőrendű munkaerőket, azonnal felfogadok állandó munkára. Timișoara IV., Carol-körút 16. II. em. 7. ajtó. (7232)

TRICORECORD kötgép, melyen bárki 15.000 lejért kérésre havonta, eladó. Kezellese megtanítjuk. Timișoara IV., Pop de Besești-u. 25. (7235)

VÁLASZTEKOS, napos, erkélyes szoba, a Belváros közepén azonnalra is kiadó. Ajánlatokat „Teljesen tiszta” jelígre a timișoara kiadóba kérék. (7234)

HIS MASTERS Voice-pathefon, asztali és lemezekkel, vagy a nélkül. eladó. Érdeklődni délután 3-4 között. Timișoara, távbeszélő 45-77. (7233)

5000 LEJ jutalom annak, aki nekem egy rendes, egyszobás lakást szerez. Ajánlatokat „Arja” jelígre a timișoara kiadóba kérék. (7231)

GYERMEKKOCSI, korszerű, kitűnő fehér gumikkal, valamint 3 kerekű gyermekkerékpár olcsón eladó. Timișoara, IV. Fröbl-u. 36. II. em. 25. (4309)

EGY fekete, férfi-téli kabát eladó. Cim a timișoara kiadóban. (7229)

SZENSALAK ingyen átadó ab pince, „Palace” S. A. Timișoara, portásnál. (7228)

KIFOGÁSTALAN, állástalan román, német, magyar gyors- és gépirónó, ki önállóan levelez, állást vagy kisegítői állást keres. Esetleg otthonra is vállal irodai munkát. Cim a timișoara kiadóban. (7226)

VESZÜNK mindenféle könyvet minden nyelven. Magyar modern könyvekért a legjobb árat fizetjük. „Dante”. Timișoara Carol-körút, 5. Távbeszélő 52-79. (5320)

ELADÓ gyermekbunda, férfikabát férfiöltöny, 43-as férficipő, mind kifogástalan állapotban. Timișoara, I., Scipio-utca 1. Megtekinthető délután 2-3 között

ELADÓ kifogástalan állapotban levő Columbia gramofon. Timișoara, III., Putna-u. 12. szám. (5299)

KERESEK szeptember 15-re rendes, megbízható mindenest szakácsnőt. Jelentkezés 4-5 óra között. Cim: Timișoara, II, Abrud-utca 6. (Az Apollo-mozi mellett). (7325)

SZOBALEÁNYT jó fizetéssel és mellékkeresettel, felfogadnak. Timișoara. Iosif Gal-u. 5, 1. ajtó. (7212)

ÜZLETBERENDEZÉS, tömör munkaüveg-szekrények és ruld sinen mozgó ajtó, platnikkal, helyszíne miatt sürgősen eladó, Timișoara, távbeszélő 42-46. (7208)